

ת"פ 17650/01/20 - מדינת ישראל נגד זיו אייל

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 17650-01-20 מדינת ישראל נ' אייל

בפני כבוד השופט זהר דיבון סגל

המאשימה מדינת ישראל

יחידת תביעות שלוחת רחובות

נגד

הנאשם

זיו אייל באמצעות עוה"ד אביחי חג'בי

החלטה

1. בפני בקשה בהתאם לסעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק או החסד"פ), בגדרה עתרה ההגנה לקבלת נתונים באשר לכלל התיקים שטופלו במהלך 3 השנים האחרונות בהם נחקרו חשודים בתקיפה הגורמת חבלה של ממש - לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), כולל תמצית עובדות המקרה תיאור החבלות שנגרמו, ואלו הועברו לטיפול היחידה להסדרים מותנים. לדברי בא כוח הנאשם, המידע נדרש לצורך ביסוס טענה של הגנה מן הצדק וכי סירובה של המאשימה לסיום ההליך בהסדר מותנה, מהווה אכיפה בררנית ועומדת בסתירה מהותית לעקרונות צדק והגינות משפטית.

2. ברקע הבקשה כתב אישום שהוגש נגד הנאשם המייחס לו תקיפה הגורמת חבלה של ממש - עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין. נטען כי בתאריך 23.6.2019 סמוך לשעה 17:00 הגיעו אורי שמיר ואריה קלו (להלן: אורי והמתלונן בהתאמה), לבית שברחוב העמדות 1 בגיבתון שם מתגורר אביו של אורי וצמוד אליו מתגוררים הנאשם ומשפחתו. זאת כדי לפנות את חפציהם שהיו מאוחסנים במחסן. על רקע דרישתו של הנאשם כי יחדלו מפינוי החפצים במחסן, שבו אוחסנו גם חפצים יקרי ערך השייכים לו, החלו הנאשם והמתלונן להתווכח ולהתקוטט. לאחר המתואר לעיל, בעוד המתלונן שכוב על הקרקע ובעוד אורי אווז בנאשם מאחור על מנת להרחיקו מהמתלונן, תקף אותו הנאשם בכך שבעט בפניו שלא כדין וללא הסכמתו, וגרם לו לחבלות של ממש בדמות דימום באזור האף, שן שבורה, המטומה מתחת לארובת העין השמאלית ונפיחות בלחי שמאל. המתלונן נזקק לטיפול רפואי ולשישה ימי מחלה.

3. למען הסדר הטוב, אפרט את השתלשלות האירועים בתיק זה, הדיון בבקשה התנהל תחילה בפני כבוד השופטת פינק ובהמשך הועברה הבקשה לטיפולו של מותב זה.

ביום 20.4.2021 טרם מתן הכרעה בבקשה ולבקשת הצדדים, התקיים הליך גישור ונעשה מאמץ להביא לסיום ההליך בהסכמה, אך ניסיון זה לא צלח. לאחר מכן הודיע בא כוח הנאשם כי בכוונתו לפנות ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לעיכוב הליכים ועל כן ובהסכמת המאשימה, ביקש להשהות את מתן ההחלטה. בהתאם הצהיר כי ככל שיהא צורך במתן החלטה, הודעה על כך תימסר לבית המשפט ומבעוד מועד. הדיון נדחה מעת לעת לבקשת ההגנה לשם קבלת החלטת היועץ המשפטי לממשלה.

בפתח הדיון ביום 2.2.2022 הודיע בא כוח הנאשם כי הבקשה לעיכוב הליכים נדחתה, אך לנוכח סד הזמנים הקצר לא עלה בידיו להודיע על כך לבית המשפט. באותו המעמד בית המשפט שמע את הצדדים, בחן טענותיהם והבהיר כי בכוונתו לדחות הבקשה. למשמע האמור, ביקש בא כוח הנאשם כי תינתן הזדמנות נוספת לשכנע את בית

המשפט לשנות את דעתו, בין היתר על ידי הצגת פסיקה עדכנית. וכך היה.

4. לאחר שמוצו ההליכים המקדמיים, הגיעה השעה להכריע בבקשה גופה. ולצורך כך ראוי שהוראות החוק העוסקות בהסדר מותנה ועיקרי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3042 העומדת לצדה (להלן: ההנחיה), יעמדו לנגד עיני הקורא.

5. סעיף 67א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע כדלקמן:

- (ב) ראה תובע כי קיימות ראיות מספיקות לאישום בעבירה, רשאי הוא, על אף האמור בסעיף 62(א), שלא להעמיד חשוד לדין, ולהציע לו הסדר ... אם ראה כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות לאי-העמדה לדין נוכח עריכת ההסדר ומילוי תנאיו.
- (ג) לא יערך הסדר אלא בעבירה מסוג חטא או עוון, או בעבירה מסוג פשע המנויה בתוספת השישית ...

(ד) תובע רשאי לסגור תיק בהסדר בהתקיים שני אלה:

(1) העונש המתאים לחשוד, לדעת התובע, לפי הוראות סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, אינו כולל מאסר בפועל;

(2) אין פרט רישום כהגדרתו בסעיף 2 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, שנרשם בעניינו של החשוד, בחמש השנים שלפני ביצוע העבירה נושא ההסדר, לרבות הסדר שנערך בעבר, ואין חקירות או משפטים פליליים תלויים ועומדים בעניינו במשטרה או באותה רשות, לפי העניין, שאינם חלק מההסדר.

6. ההנחיה מסדירה את שיקול הדעת של המאשימה בהחלטה האם להציע לחשוד לערוך הסדר מותנה בהתאם לסעיף 67א לחוק. בין רשימת העבירות בהן רשאית המאשימה, היא התביעה המשטרתית, לסיים הליך פלילי בהסדר מותנה, אפשר למצוא את עבירת התקיפה המיוחסת לנאשם. עם זאת, לא בכל עבירה שבה רשאית המאשימה לסיים הליך פלילי בהסדר מותנה, היא חייבת לעשות כן. שיקול הדעת המוקנה למאשימה בהחלטה האם לסיים הליך בהסדר מותנה, רחב. ודוק: רשות לא חובה.

7. בהחלטה אם לערוך הסדר מותנה עם חשוד, על המאשימה לקחת בחשבון את נסיבות המקרה, ובכלל זה: נסיבות אישיות של החשוד (גילו של החשוד, מידת הפגיעה הצפויה בחשוד או במשפחתו כתוצאה מקיומו של הליך הפלילי, התנהגותו של החשוד ותרומתו לחברה); נסיבות ביצוע העבירה (העדר תכנון מוקדם, הרקע לביצוע העבירה, חלקו בעבירה, חלופי הזמן); תוצאות העבירה, לרבות נזק לא רב אשר נגרם או צפוי היה להיגרם מביצוע העבירה; התנהלות החשוד לאחר ביצוע העבירה (לרבות שיתוף הפעלה של החשוד עם הרשויות, הודאה ונטילת אחריות, חרטה, מאמצים לתיקון הנזק ולפיצוי הנזק שנגרם ממנה); ונסיבות מקלות אחרות שיש בהן להטות את הכף מבחינת האינטרס הציבורי לסגירת התיק בהסדר מותנה.

8. תנאי סף נוספים לעריכת הסדר מותנה הם: העונש המתאים לחשוד לדעת המאשימה אינו כולל מאסר בפועל (ובכלל זה מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות), לחשוד אין עבר פלילי בחמש השנים האחרונות ולא עומדים ותלויים נגדו תיקים נוספים.

9. המאשימה, ככל רשות מנהלית, צריכה להפעיל את שיקול הדעת המוקנה לה בהחלטה האם לסיים ההליך בהסדר מותנה, בהתאם לאמות המידה המחייבות רשות ציבורית והיא נהנית מהחזקה לפיה פעולותיה נעשות כדין ומתוך מניעים ושיקולים ענייניים.

10. כידוע, ככלל בית המשפט אינו משמש כ"תובע על", הוא אינו מחליף את שיקול דעתה של המאשימה בשיקול דעתו אלא במקרים חריגים (בג"צ 3884/16 פלונית נ' השר לביטחון פנים (20.11.2017); בג"צ 9443/16 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה (15.8.2017); בג"צ 5699/07 פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה (26.2.2008); בג"צ 5675/04 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (2004)). נכון כי שיקול דעתה של המאשימה אינו חף מביקורת, והתערבות בית המשפט בשיקול דעתה של המאשימה הוא באמצעות טענת ההגנה מן הצדק (דנ"פ 5387/20 רותם נ' מדינת ישראל (15.12.2021)). מכאן שבית המשפט ככלל לא יתערב בשיקול דעתה של היחידה להסדרים מותנים, אלא אם ההחלטה עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית או שנפלו בה פגמים מנהליים שיש בהם להצדיק התערבות.

11. על רקע זאת, יש לבחון את בקשת הנאשם לקבל לידי מידע אודות תיקים שנחקרו בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום ועניינם הסתיים בהסדר מותנה.

12. סוגיה זו של העברת רשימת כתבי אישום או תיקים שנסגרו בעבירה מסוימת נדונה בשנים האחרונות לא אחת בפסיקת בית המשפט העליון. נקבע כי מקומן של טענות מסוג זה להתברר בהתאם לסעיף 108 לחוק, אך אין בכך כדי לגרוע מזכותו של נאשם, כמו כל אדם אחר, לפנות בבקשה במסלול של חוק חופש המידע, ואולם לא יהא בכך כדי לעכב את ההליך הפלילי. ההלכות בעניין זה ידועות ומוכרות ולא מצאתי לחזור ולפרטן (עע"מ 2398/08 מדינת ישראל נ' סגל (19.6.2011); עע"מ 1786/12 'ולאני' נ' מדינת ישראל - המשרד לביטחון פנים (20.11.2013); עע"מ 2668/15 מדינת ישראל נ' וייס (18.11.2015); בש"פ 2242/16 מדינת ישראל נ' מזרחי (31.3.2016); בג"צ 4922/19 נווה נ' מדינת ישראל (9.12.2019) (להלן: עניין נווה)).

13. בתוך כך נקבע כי על הנאשם הטוען לאכיפה בררנית בהליך הפלילי, להוכיח כי בוצעה לכאורה הבחנה לא ראויה בין אלו שנתונים הרלוונטיים שווים. עוד נקבע כי על המבקש מידע לצורך ביסוס טענתו בדבר אכיפה בררנית, להניח תשתית ראשונית לצורך קבלת מידע הנוגע למדיניות האכיפה המפלה, וזאת מבלי לקבוע מסמרות באשר לרף הנטל הראשוני הנדרש מהנאשם (ענין נווה, בפס' 28-29). רק לאחר שהוצגה תשתית עובדתית מבוססת, מתערערת חזקת תקינות הרשות המנהלית והנטל יעבור אל כתפי האחרונה אשר תתבקש להוכיח כי האכיפה התבססה על שיקולים ענייניים. בשלב זה, המאשימה יכולה להראות כי לא חרגה ממדיניות האכיפה המקובלת במקרים דומים (ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ, בס' 38 (10.9.2013)).

14. למעשה בית המשפט בשלב זה אינו נדרש להכריע באשר לקיומה או היעדרה של אכיפה בררנית, שכן בקשה לביטול כתב האישום אינה מונחת בפני (וממילא אין זה השלב לדון בה), אלא השאלה היא האם עמד הנאשם בנטל הראשוני הנדרש, על מנת לחייב את המאשימה להעביר את מלוא המידע המבוקש לעיונו, או שמא עלה בידי התביעה להפריך נטל זה.

15. בא כוח הנאשם תמך בקשתו בכ-20 מקרים דומים אותם איתר באתר היחידה להסדרים מותנים. לגישתו יש באלו לבסס את הנטל הראשוני ולהראות כי כעניין שבמדיניות ובשגרה תיקים רבים בעבירה המיוחסת לנאשם ובמקרים חמורים בהרבה מועברים להליך הסדר מותנה ללא הגשת כתב אישום. המאשימה בתגובה טענה כי למעט תיק אחד הדומה במהותו, הדוגמאות שהובאו על ידי ההגנה אינן דומות למקרה דנן. ואין במקרה אחד דומה לכאורה בנסיבותיו, כדי להרים את הנטל הראשוני. המאשימה נימקה מדוע לטעמה, לא נמצא המקרה הפרטני מתאים וראוי להסתיים בהסדר מותנה וזאת לאחר שבקשתו נבחנה על ידי שני גורמים שונים ביחידת ההסדרים המותנים.

16. בחנתי את המקרים שהוצגו על ידי ההגנה, מדובר במידע חלקי ומעובד שנלקח מהאתר היחידה להסדרים מותנים, המתאר באופן כללי את נסיבות המקרה והסיבות שהובילו לעריכת הסדר מותנה עם החשוד. נכון כי ישנה זהות בסעיף האישום, אך אין משמעות הדבר כי קיימים מאפיינים דומים בנסיבותיה של העבירה. המאשימה כאמור ביקשה להבחין ולהבדיל מעניינו של הנאשם את כל אחד מהמקרים שהוצגו לפניה. חלק מההבחנות אותן ערכה, מקובלות עליו וחלק פחות. ואכן מקרה אחד לפחות בעל מאפיינים דומים למקרה דנן (פל"א 216022/19), אך לא כל השיקולים שנבחנו מונחים בפניי, וממילא אין בכך בכדי לבסס את הנטל הראשוני המוטל על כתפי ההגנה. למותר לציין כי כל תיק ותיק נבחן על פי נסיבותיו, אופי ומאפייני הסכסוך העומד ברקע האלימות, טיבה ואופייה של האלימות, תוצאות החבלה שנגרמה, גילאי התוקף והמותקף, הקשר בין השניים, נסיבותיהם האישיות וכיוצב'.

17. לכך יש לצרף את העובדה כי המאשימה, ככל רשות מנהלית, נהנית מהחזקה לפיה פעולותיה נעשות כדין ומתוך מניעים ושיקולים ענייניים. חזקה כי המאשימה שקלה כל מקרה לגופו והחלטותיה מעוגנות בחומר הראיות במקרה הפרטני ובעקרונות שהותוו בעניין עריכת הסדר מותנה או העמדה לדין. לא כל עבירה שבא רשאי המאשימה לסיים הליך פלילי בהסדר מותנה משמעות הדבר כי היא חייבת לסיים בהליך זה. המאשימה נהגה בנאשם באופן שוויוני כפי שנהגה במקרים רבים של חשודים בעבירות עוון ולא רק בתקיפה הגורמת של ממש, כאשר תיק החקירה הועבר לבחינתה של היחידה להסדרים מותנים, אך לא נמצא מתאים על ידם.

18. במקרה דנן, מצאה המאשימה לאחר שבחנה את כל השיקולים הצריכים לעניין כי ראוי להעמיד לדין את הנאשם לנוכח נסיבות העושה והמעשה, שכן העונש המתאים לדעתה, כולל מאסר בפועל. החלטה זו נמצאת בשיקול הדעת הרחב המוקנה למאשימה, והנימוקים שנמסרו לבית המשפט בהקשר לכך (נסיבות ביצוע העבירות, גילו של הנאשם והמתלונן והתוצאה החבלתית שנגרמה), נמצאים במתחם הסבירות. לא עלה בידי ההגנה להוכיח ולו בנטל הראשוני, כי מדובר באכיפה בררנית ומפלה העומדת בניגוד לעקרונות צדק והגיונות משפטית או שנפלו בה פגמים מנהליים, שהרי מדובר באכיפה חלקית, לגיטימית וראויה.

19. דברים אלו נכונים בפרט כאשר אחד מהשיקולים אותם מביאה המאשימה בחשבון הוא התנהלות החשוד לאחר מעשה לרבות הודאתו של החשוד, נטילת אחריות והבעת חרטה. ובעניינינו, ההגנה בדיונים השונים ולרבות בגישור, עמדה על קשיים ראייתיים וכן נשמעה בקול רם וברור הטענה לפיה פעל הנאשם מתוך הגנה עצמית ולא בכדי נקבע התיק לשמיעת ראיות. טענת ההגנה לפיה, אם תתקבל בקשת הנאשם, והתיק יועבר ליחידת ההסדר המותנה ויערך עמו הסדר, אזי הנאשם יודה במיוחס לו, כשלעצמה מעורר קושי לא מבוטל. גם מן הטעם הזה, ספק רב אם טענתו של הנאשם בדבר אכיפת בררנית תוכל לעמוד.

20. להשלמת התמונה אומר כי עיינתי בפסיקה הרבה שהוגשה על ידי ההגנה אך אין בה לסייע להכרעה כאן. אומר בקצרה. הוצגו החלטות בהן בית המשפט הורה על העברת מידע לידיעת ההגנה באשר לתיקים אחרים שהסתיימו בהסדר מותנה לאחר שהונחה תשתית ראשונית לקיומה של אכיפה בררנית, אך כאמור אין זהו המקרה כאן (לדוגמא: תו"כ 60850-05-19 ועדה מקומית לתכנון חדרה נ' עשתר (27.12.2021)). החלטות נוספות עוסקות בסמכותו של בית המשפט לבטל את כתב האישום בטענה של אכיפה בררנית ובחובה המוטלת על המאשימה לבחון האם הנסיבות מתאימות להתברר בהסדר מותנה טרם העמדה לדין. במקרה אחד נקבע כי נפל פגם בהתנהלות המאשימה שלא בחנה האמור עובר להגשת כתב האישום (ת.פ. 28663-09-19 מדינת ישראל נ' אלגרבל (6.7.2020)). ובמקרה אחר המאשימה התבקשה לבחון האפשרות פעם נוספת (תו"כ 10922-01-15 ועדה מקומית לתכנון חדרה נ' עטון (17.1.2016)). מקריאת החלטות אלו אפשר להתרשם כי אלו היו יפות ונכונות בשעתו, כאשר אופן יישום ההסדר המותנה היה בהתהוותו, ובהתנהלות המאשימה נפלו פגמים בעיקר מנהליים. לא כך הדבר כאן.

21. אסכם, על מנת להצדיק את מסירת המידע המבוקש, לא די באמירה כללית לפיה המאשימה נקטה ב"אכיפה בררנית" אלא שבמקרה דנן, לא עלה בידי הנאשם לעמוד, ולו בנטל הראשוני להצביע על הבדלים באכיפה בתוך קבוצת השוויון עמה נמצא ולא עלה בידיו להראות כי המאשימה נקטה באכיפה בררנית, להבדיל מאכיפה חלקית לגיטימית וראויה. לא נפלו פגמים בהתנהלות המאשימה, אשר בבחינת למעלה מן הצורך בחנה את המקרה הפרטני פעם נוספת ומצאה כי נסיבות העניין אינן מאפשרות סיום ההליך בהסדר מותנה ומצדיקות העמדתו של הנאשם לדין וזאת בדומה לנאשמים רבים אחרים.

לאור כל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ז אדר ב' תשפ"ב, 30 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

המזכירות תעביר ההחלטה לצדדים.